

Kommuniké om Betalningsrådets sjuttonde möte den 24 november 2023¹

Betalningsrådets sjuttonde möte ägde rum måndagen den 24 november 2023 under ledning av vice riksbankschef Aino Bunge. De av rådets deltagare som svarat på remissen av SOU 2023:16 Staten och betalningarna delade under mötet med sig av sina synpunkter på betänkandet. Deltagarnas remissvar finns publicerade på regeringens [hemsida](#), förutom Card Payments Swedens svar som finns publicerat på deras egen [hemsida](#). Betänkandet och remissvaren hanteras nu av Finansdepartementet. Deltagarna redogjorde också för aktuella frågor med beröring till rådets arbete. De arbetsutskott som tillsatts av rådet informerade om det arbete som utförts sedan föregående möte.

Utifrån ett förslag från sitt kansli beslutade rådet att tillsätta ett nytt arbetsutskott för digitalisering och nya tjänster samt en uppdaterad mandatbeskrivning (se Bilaga Mandatbeskrivning). Det nya utskottet ska bland annat bevaka och analysera nya tjänster baserade på traditionell betalningsinfrastruktur, innovationer baserat på ny teknik, t.ex. blockkedjeteknik, och utvecklingen av digitala centralbankspengar, inte minst Riksbankens arbete med e-krona. Rådet beslutade även att avveckla arbetsutskottet mot kris och sårbarheter i betalningssystemet samt arbetsutskottet mot bedrägerier och sårbarheter. Anledningen är att samverkan inom dessa frågor sker i flera andra forum.² Betalningsrådet kommer även fortsättningsvis att få information om arbete som bedrivs på inom dessa områden. Dessutom beslutade Betalningsrådet att avveckla referensgruppen för statistik. Referensgruppen har under befintligt arbetsprogram varit inaktiv och därför ser rådet inget behov av gruppen de kommande åren. Beslut om nytt arbetsprogram 2024-2026 bordlades för vidare beredningen av kansliet.

[Bank for International Settlements Innovation Hub Nordic Centre](#) (BIS-IH NC), som är ett center för innovation inom centralbanksrelaterade frågor, presenterade sitt arbete. BIS-IH NC fokusområden är digitala centralbankspengar, finansiell infrastruktur, cybersäkerhet samt regtech och suptech³. Centrets arbete har hittills bedrivits i tre projekt:

- [Project Aurora](#) handlade om att använda integritetsförbättrande teknik (på engelska *privacy enhancing technology*), maskininlärning och nätverksanalys för att möjliggöra informationsdelning och motverka penningtvätt utan att röja känsliga data.
- I [Project Polaris](#) undersökte man säkerhetsaspekter i design av digitala centralbankspengar, med särskilt fokus på offlineanvändning och cybersäkerhet.
- [Project Icebreaker](#) handlade om att länka samman olika nationella system för digitala centralbankspengar med en central hubb för att möjliggöra omedelbara gränsöverskridande betalningar mellan de sammanlänkade valutorna.

Rådet fick även en presentation av FSPOS (Finansiella sektorns privat-offentliga samverkan) sektorsövning som genomfördes i oktober 2023. Syftet med övningen var att utveckla den finansiella sektorns förmåga att hantera en gråzonssituation. Fokus var att öva på samverkan kring gemensamma inriktningar, prioriteringar och kommunikation. Övningen var en s.k. simuleringsövning, dvs. att den var så lik en verklig händelse som möjligt och utspelade sig i realtid.

¹ I Betalningsrådet deltar Bankgirot, Card Payment Sweden, GetSwish AB, Konkurrensverket, Konsumentverket, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, P27 Nordic Payments, Post- och telestyrelsen, Riksbanken, Swedish Fintech Association, Svensk Handel, Svenska Bankföreningen, Svenskt Näringsliv och Sveriges Konsumenter. Finansdepartementet, Finansinspektionen och Riksgälden deltar som observatörer och är inte delaktiga i rådets beslutsfattande.

² Exempel på samverkansforum som arbetar mot penningtvätt och bedrägerier är Skatteverkets nätverk mot penningtvätt, Svenska institutet mot penningtvätt, Polisens nationella samordningsfunktion för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och polisen och bankernas samverkan för att förhindra bedrägeribrott. Riksbanken och Finansinspektionen arbetar med att etablera nya samverkansformer för krisberedskap inom ramen för sina respektive uppdrag som beskrivs senare i kommunikén.

³ Regtech (Regulatory Technology) syftar på användningen av teknik för att automatisera och effektivisera regelbaserad verksamhet inom finanssektorn. Suptech (Supervisory Technology) avser användningen av teknik av tillsynsmyndigheter för att förbättra övervakning och tillsyn av finansiella institut.

Under 2022 genomfördes stora förändringar inom den svenska strukturen för krisberedskap vilket bland annat har inneburit att Finansinspektionen tilldelats rollen sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn finansiella tjänster. Den 1 januari 2023 trädde även en ny riksbankslag i kraft, vilket ger Riksbanken ansvar för att allmänheten ska kunna göra betalningar i framtida krisituationer och vid höjd beredskap. Detta innebär att FSPOS Sektorsövning 2023 i stor utsträckning genomfördes i en situation där innebörden av nya roller och ansvarsområden ännu inte är helt tydliga. Fokus för övningen var därför att testa möjliga nya strukturer och arbetssätt för sektorn, som inspel inför fortsatt utveckling.

Statusrapport från arbetsutskottet för tillsyn och reglering

Utskottet har bevakat och diskuterat aktuella frågor i Sverige och i EU. Sedan föregående möte har EU-kommissionen presenterat ett flertal regelverk som kommer att påverka svensk betalningsmarknad. I juni presenterades ett förslag till [ändrat betaltjänstdirektiv \(PSD3\) och ny betaltjänstförordning \(PSR\)](#) som ska ersätta det andra betaltjänstdirektivet och EU:s e-penningdirektiv. Syftet med förslagen är bl.a. att stärka konsumentskyddet och konkurrensen på betalningsmarknaden. Samtidigt presenterades en [förordning om öppna finansiella tjänster](#), som ger kunder (privatpersoner och företag) rätt att dela sina finansiella data till tredjepartsbolag. Kommissionen presenterade även förslag till [förordningar](#) om digital euro och eurokontanters ställning som lagliga betalningsmedel.

Vidare har Europeiska rådet och Europaparlamentet nått en [överenskommelse](#) om en förordning om omedelbara betalningar i euro. Den innebär att banker som erbjuder sina kunder traditionella kontotill-konto-betalningar i euro (SEPA-betalningar) också ska erbjuda omedelbara betalningar i euro. I samband med förhandlingarna om denna förordning har rådet och parlamentet även enats om att göra förändringar i det s.k. finalitydirektivet som innebär att en bredare krets av aktörer – betalningsinstitut och e-pengainstitut – kan få tillgång till clearing- och avvecklingssystem.

Den 1 januari 2024 införs nya uppgiftsskyldigheter för betaltjänstleverantörer i svensk lag ("PSP-direktivet"). Det innebär att betaltjänstleverantörer ska redovisa uppgifter om vissa gränsöverskridande betalningar till Skatteverket. Skatteverket ska därefter skicka uppgifterna i ett centralt system i EU (CESOP). Detta beskrivs utförligare i Skatteutskottets [betänkande](#). I en [proposition](#) om ny lag om clearing och avveckling ska definitionen av clearingverksamhet utvidgas.

Riksbanken skickade i juni ut föreskrifter om civil beredskap för betalningar på [remiss](#). Genom föreskrifterna ställer Riksbanken krav på att företag som bedriver verksamhet som är av särskild betydelse för betalningar ska ha ett internt arbete och delta i Riksbankens arbete med civil beredskap. Remisstiden gick ut den 31 augusti och svaren bearbetas nu av Riksbanken. Föreskrifterna planeras träda i kraft 1 februari 2024.

Representanter för betaltjänstleverantörer som deltar i utskottets arbete har framfört att den stora mängden nya regelverk som ska genomföras och tillämpas inom en förhållandevis kort tidsram kan innebära risker, bl.a. genom att det uppstår oförutsedda målkonflikter.

Statusrapport från arbetsutskottet för betaltjänsters tillgänglighet

Utskottet har bevakat aktuella frågor rörande tillgängligheten till betaltjänster och konsumentfrågor. Vid ett möte presenterade Finansinspektionen sin årliga [Konsumentskyddsrapport](#) där fokus för året var osund kreditgivning, olämpliga investeringsprodukter och investeringsbedrägerier. Även frågor om tillgång till betalkonto togs upp i rapporten. Finansinspektionen har under 2023 granskat hur bankerna gör sina bedömningar och undersöker möjligheten att ge ut föreskrifter om inrapportering av uppsagda betalkonton eller nekade ansökningar om betalkonton.

Utskottet har tidigare rapporterat att personer utan betalkonto har svårt att betala exempelvis räkningar. Post- och telestyrelsen (PTS) har undersökt möjligheten att upphandla tjänster för

räkningsbetalning över disk. Få företag var dock intresserade av att erbjuda tjänsten och PTS beslutade att inte gå vidare med någon upphandling. Det utesluter inte att upphandling kan bli aktuellt i framtiden.

Att motverka bedrägerier är en viktig konsumentfråga. Svenska Bankföreningen har skickat [hemställan](#) till regeringen med förslag på lagändringar för att motverka bedrägerier. Även andra deltagare i utskottet arbetar mot bedrägerier på olika sätt.

Bilaga – Mandatbeskrivning för Betalningsrådet

Detta dokument anger syfte, mandat, organisation och kommunikation för det svenska betalningsrådet.

Syfte och mandat

Det svenska betalningsrådet har som uppgift att främja funktionen på den svenska betalningsmarknaden. Målet är en samhällsekonomiskt effektiv produktion och konsumtion av säkra, effektiva, tillgängliga betaltjänster på en marknad präglad av konkurrens på lika villkor och med väl avvägd reglering. Rådet ska bistå med en allsidig belysning av centrala frågor på betalningsmarknaden utifrån producenternas, slutanvändarnas och myndigheternas perspektiv.

Sammansättning och organisation

Rådet är ett dialogforum initierat av Riksbanken. Rådet ska sträva efter en allsidig sammansättning där relevanta myndigheter, företrädare för slutanvändare av betalningar, och viktiga aktörer på den svenska betalningsmarknaden har möjlighet att göra sin röst hörd.

Företrädare för producenter och slutanvändare ska så långt som möjligt företrädas på branschnivå.⁴

Rådet kan tillsätta arbetsgrupper i form av s.k. arbetsutskott under sig. Deltagande i dessa utskott behöver inte reflektera rådets sammansättning utan ska baseras på utskottens behov av kompetens och allsidig belysning.

Riksbanken agerar sammankallande och ansvarar för det praktiska administrativa arbetet som behövs för rådets arbete genom att tillhandahålla rådets kansli. Detta ansvar omfattar inte administrationen av arbetsgrupper där ansvar och roller avgörs separat för varje arbetsgrupp.

Kommunikation

Rådet är en gemensam resurs för marknadens alla intressenter och eftersträvar därför transparens i sitt arbete. Resultatet av rådets och arbetsutskottens arbete ska som grundregel publiceras. Sekretariatet ansvarar för att sköta de praktiska aspekterna av kommunikationen. Finns det klara skäl mot publicering kan rådet avstå från att publicera rapporter eller anteckningar.

⁴ I Betalningsrådet deltar Bankgirot, Card Payment Sweden, GetSwish AB, Konkurrensverket, Konsumentverket, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, P27 Nordic Payments, Post- och telestyrelsen, Riksbanken, Swedish Fintech Association, Svensk Handel, Svenska Bankföreningen, Svenskt Näringsliv och Sveriges Konsumenter. Finansdepartementet, Finansinspektionen och Riksgälden deltar som observatörer och är inte delaktiga i rådets beslutsfattande.